

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ มุ่งที่จะศึกษาถึงสภาพเศรษฐกิจของบริเวณลุ่มน้ำป่าสักตอนบนในช่วงที่เป็นมณฑลเพชรบูรณ์ ระหว่างปี พ.ศ.2442-2458 โดยประเด็นหลักของการศึกษาจะเน้นไปที่บทบาทของรัฐบาลและบรรดาข้าราชการในการพยายามบำรุงและส่งเสริมสภาพเศรษฐกิจในมณฑลเพชรบูรณ์ ตลอดจนการปรับเปลี่ยนทางเศรษฐกิจภายในบริเวณลุ่มน้ำป่าสักตอนบนอันเป็นผลเนื่องมาจากการใช้นโยบายทางเศรษฐกิจต่างๆดังกล่าวในระหว่างปี พ.ศ.2442-2458 เป็นสำคัญ

ผลจากการศึกษาทำให้ทราบว่าโครงสร้างเศรษฐกิจของบริเวณลุ่มน้ำป่าสักตอนบนในช่วงก่อนปี พ.ศ.2442 นั้น ยังคงมีลักษณะเป็นเศรษฐกิจแบบพออยู่พอกินชีพสูงมาก การผลิตเพื่อขายยังไม่เกิดขึ้นมากนัก การค้าที่พอจะมีอยู่บ้างก็เป็นเพียงการค้าเล็กๆน้อยๆ โดยอุปสรรคสำคัญของการขยายตัวทางการค้าในภูมิภาคนี้ก็คือสภาพการคมนาคมที่ไม่เอื้ออำนวย ต้องรอจนกระทั่งเมื่อรัฐได้จัดตั้งมณฑลเพชรบูรณ์ขึ้นในระหว่างปี พ.ศ.2442-2458 และได้พยายามส่งเสริมและบำรุงเศรษฐกิจด้วยการดำเนินมาตรการต่างๆจนส่งผลทำให้เศรษฐกิจในภูมิภาคนี้เริ่มปรับเปลี่ยนสภาพไป เศรษฐกิจแบบการค้าได้ขยายตัวเพิ่มมากขึ้นกว่าเดิมอย่างเห็นได้ชัดเจนในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม การดำเนินการต่างๆของรัฐและบรรดาข้าราชการในมณฑลเพชรบูรณ์ตลอดช่วงปี พ.ศ.2442-2458 นั้นก็ต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคต่างๆมากมาย เช่น การขาดเงินทุนและบุคลากร ปัญหาสภาพดินฟ้าไม่เอื้ออำนวย ฯลฯ เป็นต้น ประกอบกับการขาดความสามัคคีของข้าราชการในมณฑลเพชรบูรณ์ในระยะหลังจึงส่งผลทำให้ความพยายามที่จะส่งเสริมระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้าในภูมิภาคนี้ไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร รายได้ไม่คุ้มกับรายจ่ายในการจัดตั้งมณฑลและทำให้รัฐบาลตัดสินใจยุบยกเลิกมณฑลนี้ไปเมื่อปี พ.ศ.2458 ในท้ายที่สุด

This thesis is a study of the economy of the Upper Pasak Basin during 1899-1915 when it was under the administration of the Monthon Phetchabun. It focuses upon the role of the central government and its civil servants in the promotion and development of Monthon Phetchabun's economy, as well as on the impact of the government's policy on the economy of the Upper Pasak Basin during the period.

The research finds that the pre 1899 economy of the region under discussion was a self sufficient one, with little commercial production or commercial activity. The one single most important obstacle to trade expansion was transportation. It was only during 1899-1915 when the region was put under the administration of Monthon Phetchabun and economic promotion measures were enforced by the government that there appeared 'changes' in its economy. Trading activities expanded to a certain degree, for instance. However, the economic promotion effort of the government also confronted several other problems and hindrances, such as limited budget and personnel, and crop failures due to erratic climate. Emerging conflicts among civil servants of Monthon Phetchabun during the later years of its short existence further hindered the already slow progress of the region's economic growth. Subsequently, revenue from the region was far lower than the government's administrative expense for Monthon Phetchabun. It was partly due to this 'budget deficit' that Monthon Phetchabun was eventually dissolved for good in 1915.